

Kazatel: Josef Hurta

Písňe: 323, 724, 695, 197, 383, 409

Čtení: Joel 2, 12 – 17

Text: Mt 6, 16 – 18 *A když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když se postíš, potří svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.*

Bratři a sestry, co pro vás osobně znamená začátek postního období? Může to být jen údaj v kalendáři, něco jako první jarní den, může to být připomínka národopisné folklórní tradice a starosvětských zvyků, může to být záležitost církevně-liturgická, anebo, což je dnes moderní, může to být součást trochu esoterického bionáboženství lidí vegetariánského či veganského vyznání, součást makrobiotického stravování nebo enviromentálního myšlení, či zcela jednoduše záměna za redukční dietu, tedy vysloveně profánní záležitost a nic duchovního. Skoro se mi zdá, že toto pojetí zasahuje i věřící lidi a stále méně jich chápe půst jako niternou záležitost svého vztahu s Bohem. Jenže bible řadí půst do jedné linie s modlitbou, tedy do komunikace s Bohem a také jej dává do souvislosti s činy milosrdenství ve vztahu k bližním.

Když se podíváme, co o tom říká Ježíš, nemůžeme nevidět, že jeho výroku o půstu předchází slovo o tom, jak prokazovat dobrodiní a jak se modlit. Všechny tři výroky, tedy o modlitbě, o půstu a o činech milosrdenství, mají společnou jednu věc. Ježíš důrazně varuje před vyprázdněním těchto činů, před povrchností, přetvářkou, před pokrytectvím a neupřímností. „Když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí; amen, pravím vám, už mají svou odměnu. Když se postíš, potří svou hlavu olejem a tvář svou umyj, abys neukazoval lidem, že se postíš, ale svému Otci, který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.“ Půst tedy není vnější záležitost, a už vůbec ne kalendářní období jako jaro, léto, podzim nebo zima. Půst je něco mezi nebem a zemí, tedy něco mezi mnou a Bohem. Je to stav srdce či hnutí mysli, ovšem může využívat ke svému sebevyjádření i určité vnější projevy. Ty jsou však opodstatněné pouze tehdy, když je za nimi skutečný obsah. Ježíš půst neodmítá. Říká, že se postit máme. Ale je třeba vědět, že jakýkoliv projev zbožnosti je cenný svou vnitřní náplní, patrnou samému Bohu.

Co tedy má být tím pravým obsahem a náplní našeho půstu? Jestliže se takto ptáme opravdu upřímně, protože toužíme ve svém nitru prohloubit svůj vztah s Bohem, pak přemýšlejte nad tím, co jsme slyšeli jako dnešní první čtení. Je to text z proroka Jóele.

„Nyní tedy, je výrok Hospodinův, navraťte se ke mně celým srdcem, v postu, pláči a nářku.“ Základní pohnutka, která nás má k půstu přivést a stát se k němu motivací, je osobní touha přiblížit se, navrátit se k Bohu, pokořit se před ním, upozadit sebe a upřednostnit Boha.

Možná, že zrovna nepocítíte potřebu návratu k Bohu, protože právě intenzivně prožíváte jeho blízkost a jeho požehnání. Anebo si naopak chcete držet od Boha odstup, mít jej daleko od sebe a nechcete se s ním sbližovat. V obou případech je půst bezpředmětný. Jestliže ale zakoušíte ten pocit marnotratného syna, který si uvědomoval svou bídu a zároveň tušil, že v domě svého Otce by se měl mnohem lépe, pak to je motivace k tomu, jít do sebe a rozhodnout se pro návrat. Říká se tomu také pokání. Je to pocit té zatoulané ovce, která spadla do strže a nemůže najít cestu zpět. Je to ten pocit tonoucího Petra, který volá: „Pane, zachraň mě.“ Je to silná vnitřní touha dostat se z té šlamastiky, v níž jsem uvízl. V takové chvíli je půst jakýmsi užitečným nástrojem, který nám v tom obratu může být nápomocný. Návrat k Bohu totiž mnohdy s sebou nese potřebu opustit něco, co mě od Boha vzdaluje. Půst může vyjádřit, a tak nějak zhmotnit onu úpěnlivou touhu po návratu, po změně, která stojí za to, abychom se něčeho odřekli. To je tedy ta první věc, o které vypovídá dnešní biblický text. Smyslem půstu je návrat k Bohu. „Navraťte se ke mně celým srdcem, v postu, pláči a nářku“ je výrok Hospodinův.

Druhá věc, která už tu byla zmíněna v souvislosti s Ježíšovým výrokiem, je varování před pokrytectvím a povrchností. Joele čteme: „Roztrhněte svá srdce, ne oděv!“ To je to Ježíšovo: U Netvařte se utrápeně jako pokrytci. Je to neštěstí, když už děti na základě pozorování dospělých získávají dojem, že věřit v Boha znamená tvářit se zasmušile nebo nějak smrtelně vážně, ponuře či dokonce ztrápeně. Nelze se pak divit, že ten, kdo se chce poradovat a poveselit, nezvolí si k tomu kostel, ale nějaké restaurační zařízení, kde ho „zrestaurují“ tak, že místo radosti má pak celá rodina jen starosti. Jestliže člověk ve shromáždění nenalezne milý úsměv a nezažije v kostele taky radost a veselí, pak mu můžeme vyprávět kolik chceme o tom, že evangelium znamená česky „radostná zvěst“, když na nás vidí, že to jsou jen prázdná slova a nic víc.

Ale vraťme se k textu proroka Jóele. Tam dále čteme: „Navraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je milostivý a plný slitování, shovívavý a nejvyšší milosrdný. Jímá ho lítost nad každým zlem. Kdo ví, nepojme-li ho opět lítost a nezanechá-li za sebou požehnání.“ Všimněte si tu směs veliké naděje a důvěry v Boha a zároveň nejistoty, jestli se Bůh opravdu slituje nebo ne. My máme sklon upadat do dvou extrémů. Buď ztrácíme veškerou naději, že se kdy Bůh slituje a že dá své požehnání, že změní náš úděl, anebo naopak počítáme s jeho milostí až příliš automaticky a samozřejmě a pak necítíme žádnou potřebu nějakého pokání či dokonce půstu. Ale prorok Jóel vidí věci jinak. Nemá sebevědomou jistotu, že Bůh jim musí odpustit, ale má velikou naději, která mobilizuje všechny síly k návratu zpět k Hospodinu. A tak říká: „Kdo ví, nepojme-li ho opět lítost a nezanechá-li za sebou požehnání, a zase budou obětní dary a úlitby pro Hospodina, vašeho Boha.“ To je naděje, která mobilizuje. Která povzbuzuje a dává sílu. Jak taková mobilizace vypadá?

„Trubte na polnici na Sijónu, uložte půst, svolajte slavnostní shromáždění! Shromážděte lid, posvěťte sbor, sezvete starce, shromážděte pacholátka i kojence od prsů, ať vyjde ženich ze svého pokojíku a nevěsta ze své komůrky. Ať mezi chrámovou předsíní a oltářem pláčou kněží, sluhové Hospodinovi, ať prosí: "Ušetři, Hospodine, svůj lid.“ Vidíte, jak je tam najednou živo? Jestliže jsem před chvílí řekl, že půst je osobní vnitřní záležitost věřícího člověka, tak to neznamená, že podnět k vnitřnímu pokání nemůže přijít z vnějšku a veřejně. Je to prostě výzva a úkol: Trubte na polnici na Sijónu, uložte půst, svolajte slavnostní shromáždění! Nebo to také zařaďte pravidelně do liturgického roku, aby se to stále připomínalo a opakovalo. A tak si křesťané ukládají půst, protože se touží přiblížit Bohu, a konají různá shromáždění. A řídí se tak Jóelovou radou: „Shromážděte lid, posvěťte sbor!“ Posvětit znamená oddělit ke službě Bohu. Tedy abychom my všichni sloužili Bohu. Aby cílem všech těch všelijakých shromáždění, ať už to jsou bohoslužby nebo jakákoliv jiná setkání nějak směřovaly člověka k Pánu Bohu! A prorok Jóel jakoby znal naši situaci, ví dobře že je potřeba zvát všechny skupiny lidí a že nikdo nesmí být předem vyloučen. „Sezvete starce, shromážděte pacholátka i kojence od prsů, ať vyjde ženich ze svého pokojíku a nevěsta ze své komůrky.“

Navraťte se ke mně všichni! To je výzva postní doby. Možná si řeknete: Ti, co by to měli slyšet, tak tu právě nejsou. Ale jsme tady my, bratři a sestry. A nás se to také týká. A jestliže v Českobratrské církvi platí zásada všeobecného kněžství, pak pro nás platí také: „Ať mezi chrámovou předsíní a oltářem pláčou kněží, sluhové Hospodinovi, ať prosí.“ Jednou nohou v kostele a jednou nohou mezi lidmi, ať se přimlouvají u Hospodina za všechny své sousedy a za celý Boží lid.

A co je obsahem té jejich prosby? I to tam máme: „Sluhové Hospodinovi, ať prosí: "Ušetři, Hospodine, svůj lid, nevydávej své dědictví potupě, ať nad nimi nevládnou pronárody. Proč se má mezi národy říkat: »Kde je jejich Bůh?«" Výraz: „ať nad nimi nevládnou pronárody“ lze také přeložit jako „aby nad nimi nepanovali pohané“ tedy, aby nás neovlivňovalo a neovládalo současné pohanství. A toho je kolem nás stále dost a dost. To je také ten bod, který jsme zmínili na začátku – totiž odkud je potřeba se navrátit k Bohu. Protože právě to je velká bolest křesťanského sboru: Když sbor podléhá pohanství a pohané pak zcela oprávněně říkají: „Tak kde je ten váš Bůh?“ Vždyť vy ho stejně neposloucháte.

A tak na počátku postní doby prosme našeho Pána, aby nás pohnul k návratu. Jistě to vyžaduje naši statečnost a odvalu, jestliže půst znamená, jak to kdysi trefně vyjádřil apoštol Petr, že se nebudeme s ostatními „vrhat do téhož proudu prostopášnosti“. Zároveň se trpělivě shromažďujme k Boží slávě, a zveme starce i kojence, pacholátka, ženichy i nevěsty do společenství Božího lidu. Jistě to má smysl zvát a přimlouvat se za sbor, za sebe i za své bližní u Boha, o kterém prorok Jóel říká: „Kdo ví, nepojme-li ho opět lítost a nezanechá-li za sebou požehnání, a zase budou obětní dary a úlitby pro Hospodina, vašeho Boha.“

Modlitba: *Pane, Ježíši, ty jsi řekl: Proste tedy Pána žně, ať vyšle dělníky na svou žeň. Pane, zde jsem, pošli mne. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Náš ukřižovaný Spasiteli, dej v tento postní čas své církvi Duchu pokání, abychom poznali a vyznali, kde a jak podléháme modernímu pohanství a hřešíme proti tobě i svým bližním. Ved' nás k pokání tam, kde jsme v pokušení opouštět společenství tvého lidu, nevážij si tvého slova, opomíjet modlitby a zapomínat na ty, kdo naléhavě potřebují naši lásku. Dej, ať je postní čas pro nás dobrou zamyšlení a obnovy křesťanských slibů, abychom se k tobě navrátili z našeho bloudění světem. Ved' k pokání svou církev tam, kde podléhá pokušení stavět na jiném základě nežli na tom, který je položen v tobě. Kéž ti věříme i ve tvé oběti a utrpení, abychom dovedli přijmout své trápení a bolesti. Kéž tvá církev hledá odpovědi na své otázky v Písmu svatém a pomocí Ducha svatého vykládá světu tvé evangelium. Modlíme se za ty, které jsme jako církev zramili, zklamali nebo od tebe odradili. Modlíme se za ty, kteří mají mnoho předsudků a pochybností o tobě, o tvém díle a tvé církvi. Kéž jejich pochybnosti přemáhá naše láska a pokora, kéž se jim otevírá tvé slovo a evangelium, kéž moc Ducha svatého prolomí nedůvěru a probudí víru. Modlíme se za boboslove, vikáře, fanáře, kaplany, pastorační pracovníky, laické kazatele i presbytery. Prosíme, ať život tvé církve a sboru je soustředěn kolem tvého slova. Kéž jsme spojeni jedno skrze lásku, víru i naději. Tobě bud', Kriste, sláva s Otcem i Duchem svatým až na věky. Amen.*